

zemljiških davkov ti davki ne le ne zvišajo, ampak da se primerno znižajo. Del Torre popisuje po tem gospodarske reve v Lahih, posl. Faganel pa dotične težave pri Slovencih. Nasvet se je obravnaval konec seje kot nujen in je enoglasno sprejet. — Vladin zastopnik g. dvorni svet. baron Rechbach bere dolgo razpravo zastran pobiranja davkov, s katero je odgovoril tudi resoluciji zborovi od 4. oktobra 1878. leta. Na to je vladni komisar odgovoril zanikavno na interpelacijo poslanca Faganela in tovarišev zadeva-jočo cene lesu in drvi in način, po katerem se kupuje les v êrarskem gozdu trnovskem. (Interpelacija je bila podana l. 1878.) — Dnevni red: Načrt zastran šolsk. davka od zapuščin bistveno po vladini želji potrjen. — O prošnji „Slogini“ zastran pre-naredbe srednjih šol na narodni podlagi (poročevalec pravn. odseka dr. Deperis) je bila zanimiva razprava. Odsekov nasvet je tak-le: „Deželni odbor naj pošlje prošnjo visoki vladi, da preskrbi, kakor hitro bo mogoče, da se bosta učila narodna jezika v srednjih šolah goriških tako, kakor je nju-nemu namenu najprimerniše, toraj ne le kot obligatna predmeta, po več ur na teden, tem-več da imata biti tudi vsaj za nekatere pred-mete učna jezika. Dr. Tonkli vzame na to be-sedo in v dolgem govoru razlaga in podpira ta-le pred-log: „Peticija polit. društva „Sloge“ (od 8. junija t. l.) zahtevajoča vpeljanje narodnih — kot učnih jezikov v obe srednji šoli (gimnazij in realko) v Gorici bodi izročena dež. odboru, da jo do-bro podprto pošlje ministerstvu“. Ta nasvet je po večini obveljal. (Kon. prih.)

Deželni zbor tirolski.

V seji 24. junija je bil sprejet sledeči predlog: „Gledé na žalostni stan tirolskega kmeta se naroča de-želnemu odboru, da pozveduje, kako bi se mogel pro-pad kmetijskega stanu odvrniti, ali po poti postajedal-stva, da se zabrani neizmerno razkosevanje zemljišč ali da se napravijo deželne zastavnice ali pa deželne hra-nilnice in založnice; o tem naj poroča odbor prihod-njemu zboru.“

Naši dopisi.

Z Dunaja 5. julija. — Pozor Slovenci! Tukaj se je ustanovil „deutscher Schulverein“ (nemška šolska družba), to je, družba, ki ima vse žile napeti, da se po Avstriji čedalje bolj širi „nemštvo“ in veči postane „das deutsche Vaterland“. V vrsti ustanovnikov tega društva in med ustanovljenimi odbori nahajajo se imena mož, ki uže od leta 1870. propagando delajo za „veliko Nemčijo“. Cilj in konec tega društva je zlasti ob me-jah, kjer Nemci in Slovani bivajo, nemške šole ustano-viti, slovanskim šolam pritisniti nemške paralelke, po-potne učitelje za nemščino udinjati, učiteljem nemškega duhá denarno podporo dajati, nemške šolske bukvarnice osnovati, in sam Bismark vedi, kaj vse še „ad majorem Germaniae gloriam“. Pripoveduje se, da ponemčevalna ta šolska družba šteje neki uže 4000 udov. Vse to je velike pomembe, in zakaj? Zato, ker Slovani v Av-strijo nimajo namena in ga nikoli niso dejansko kazali, da bi slovanske šole delali Nemcem, ampak oni ho-čejo le in imajo pravico in dolžnost skrbeti za to, da so šole slovanskemu narodu ne ponemčujejo. Dosti jasno je zato vsemu svetu, da nemštvo ni nikjer v nevarnosti, in da „nemški Schulverein“ nima druge na-loge, nego to, da bo propagando delal za veliko Nem-čijo in slovanski narodnosti grobokop bil. Zato kon-

čamo te vrstice z opomnijo, ki smo jo stavili na čelo temu članku: pozor Slovenci!

Z Dunaja 30. jun. (Tisočletnica slov. jezika.) H. *) — Tisočletnico slovanske liturgije praznovali so slovanski vseučiliščniki dunajski veličastno in dostojno. V nedeljo t. j. 27. junija bral je v tukajšnji frančiškanski cerkvi hrvatski duhovnik Matesan staroslovensko mašo z obiln asistenco. Mimo slovanskih vseučilišnikov bil je skoraj ves slovanski svet dunajski pri božji službi navzoč; med temi predsednik slovanskega komiteta v Kijevu knez Gologan, ki je navlašč zaradi te slovesnosti došel na Dunaj, knez Schwarzenberg, Helfert, Šembera, in če se ne motimo, tudi državni poslanec gosp. vitez Schneid. Slovanski pevci so precizno peli staroslovensko mašo od Bartnianskega; res veličastno je donel po cerkvi „Gospo-din z vami“. Po maši se je zahvalil ruski knez Golo-gan pevovodji g. Jireku za krasno petje. — Zvečer bil je v slavo sv. Cirila in Metoda velik dijaški komers v prostrani dvorani dunajske „Gartenbau-Gesellschaft“. Zbrali so se tu dijaki vseh slovanskih narodnosti, go-vorili so zastopniki vseh tukajšnjih slovanskih društev. Pevci so prav dobro peli pesmi v vseh slovanskih je-zikih. Priznati moramo, da niso bili še nikdar v tako velicem broju Slovani zbrani, kakor baš ta večer. Tu se je pač lahko videlo, kako se Slovani zavedajo svoje narodnosti, kako vedó spoštovati in ceniti svoje veli-kane. Ta komers imel je po vsem slovanski značaj. Kar je moralo sosebno vsacega Slovana veseliti, je go-tovo to, da so se tudi Poljaci udeležili te slovesnosti v velicem številu. V njih imenu govoril je grof Blazovski. Njegov govor bil je z burnimi živio- in slava-klici sprejet. Povdarjal je on, da bili so nekdanj Poljaci separatisti, a sedaj se čutijo Slovane, oni dobro vedó, kaj veljá slo-vanska vzajemnost. Govorili so nadalje: Čeh g. Kle-ment slavnostni govor se slava-klici na cesarja, g. Pav-lik v imenu slovaškega društva „Tatran“, g. Penižek (Čeh) govoril je prolog, g. Radoslavov, poslanec bolgar-ske narodne skupščine bulgarske, g. Matesin hrvatsko, g. Markovič srbsko, g. Kopčanko ruski, g. Peniček v imenu akad. spolka česki, g. Mašek v imenu društva českih naravoslovcev česki, urednik „Narodnih novin“ slovaški, sourednik ruskega Berega ruski. Vsi govor-niki slavili so v svojih govorih delovanje sv. Cirila in Metoda, napijali so na boljšo bodočnost slovanstva ter na slovansko vzajemnost. V imenu Slovencev govoril je g. Zavadlal; pogrešali smo ta večer Slovenci dobrega govornika; gotovo bi tacega med tukajšnjimi Slovenci našli. Nazadnje je še poprijel besedo ruski knez Go-logan. Napil je slovanskim vseučiliščnikom dunajskim, ki kažejo ptujemu svetu, kaj čutijo v svojem srcu kot verni sinovi Slovanstva. — Došlo je nad 100 pozdra-vilnih telegramov iz vseh slovanskih pokrajin, največ pa iz „svete“ Rusije. — Prepričati se je mogel pač vsak, da vsi navali na Slovanstvo so zastonj; Slovani so za-vedajo svoje naloge; močni so dovolj, da se branijo skupno za svete svoje pravice proti oholemu tujcu. — Tukajšni liberalai listi so se jako velikodušno izrazili o tej slovesnosti. Najbolj smo se čudili nekemu židov-skemu listu, ki govori o tej slovesnosti, a ni ravno pre-več prijazen Slovanom, ki piše: „mehr oder minder ge-haltvolle reden, sowie lieder in all' den idiomen der sla-vischen sprache verherrlichten die ruhmvolle vergangen-heit des slaventums und die „ruhmvolle zukunft“ des-selben“. Menda tudi Nemci sedaj uže previdijo, da so lepi časi prešli, ko so slobodno pritiskali Slovane na steno.

V Gorici 4. julija. — Deželni zbor Goriški je sklenil svoje zborovanje v četrtek 1. jul. zvečer. Zad-

*) Prosimo! bode vsakokrat dobro došlo.

nja seja je bila dokaj viharna. Slo je za kmetijsko šolo ali za poskušno polje, ki ga je kmet. družba prepustila dež. kmetijski šoli, zaradi katerega, oziroma, zidanja ali popraviljanja kmetijskih poslopij teče že delj časa pravda med dež. odborom in kmet. družbo. Več o tem drugi pot. Vihar se je ulegel zvečer pri kozarcu (pri „3 kro-nah“), kjer je bila skupna večerja. — „Tombola“ na ss. Petra in Pavla dan je donesla za zavod zanemarjenih dečkov 1778 gold. (od 8890 oddanih kartél). Ljudi je bilo sila veliko na Travniku. — „Šola“, učiteljski list goriški, začne izhajati jutre, in sicer v četrtnetnih zvezkih po 32 strani. Zgubili ste mi menda uni pot no-vico, da je vodja tukajšnjega centralnega bogoslovsk. semenišča in prof. dogmatike — ljubljeneč naše duhov-ščine — častni kanonik g. dr. Alojzij Matija Zorn — imenovan pravi kanonik prvostolnega kapitelnja, Q. F. F. Q. S.

Iz občine Velikodolinske 3. julija. (*Peticija do sl. c. kr. deželne vlade.*) — Ravno sedaj prav pogostoma nam prinašajo „Novice“ iz mnozih krajev naznanila o volitvah občinskih predstojništev. O tej zadevi mi iz vogála kranjske dežele svojim rojakom nič družega ne kličemo, kakor: Pazite dobro, koga si volite na čelo svoji občini! Skušenj, kakoršne smo imeli mi s župan-stvom zadnjih treh let, ne privoščimo nikomur. Dose-danji župan združene velike občine Čatežko-dolinske, kramar Dolinar, begal je naše ljudstvo prav po be-riško z grozenji in kaznimi in udeležil se činov, o ka-terih ne vemo, ali bi jih bolj pripisovali njegovi neiz-obraženosti ali zares smešni slavohlepnosti, ki župan-ske veljave išče v surovem nasilstvu ali svoji naravni vzhitenosti. Njegovo načelo je po njega lastnih besedah bilo: „Župan mora vedno koga imeti, da ga mesto sebe obesi!“ Po tacih bedarijah spoznalo je naše občinstvo sploh njegovo nesposobnost pa tudi nevrednost za ime-nitni posel župana, in zato je bila pa tudi udeležitev pri občinskih volitvah letos prav posebno obilna, katere na-sleddek je: sijajna nezaupnica Dolinarju, kajti volil ga ni nikdo, razen mokriškega logarja Svobode in dveh družih, ki sta se bala glasovite „županove pa-lice“. — A preteklo je sedaj uže mesec dni po vo-litvah, in še vedno so pri nas stare razmere Dolinar-jevega pašovanja. Ko je nedavno po toči poškodo-vanim mile darove delil, znosil se je nad njimi z oči-tanjem: „zdaj me vidite, a pri volitvi me niste videli“. Mi pa mislimo, da volja Nj. veličanstva presvitlega ce-sarja gotovo ni, da se darovi njegove preblage radodar-nosti revežem s takimi neopravičenimi očitaji ogren-jujejo! „Nehvaležnim“ občanom, ki ga voliti niso hotli, prisolil je zdaj kot zadnjo brco neko plačilo od senénih vozov prihajočih iz hrvatskih travnikov. Inteligenca se je, se ve, tej precej previsoki zahtevi ustavila, a kmet, uboga raja, boječ se jeze „mogočnega“ plačuje ter gleda, da se reši. Če je to plačilo kazen takim, ki ob času goveje kuge zoper postavno prepoved senó vozijo iz Hrvatskega, prav je, in kaj tacega grajati nočemo, — al če je to plačilo le samovlastno po županu ljudem naložen davek, je pa to vse kaj družega. Da bi tacega terorizma uže skoraj konec bil, podalo se je bilo ne-davno nekoliko odbornikov pred c. kr. okrajnega gla-varja g. Schönweter-a v Krško, al ta jim je komaj kaj spregovoriti dal. Vzroka temu ne vemo gotovo, a slutimo ga. Ker pa vse prebivalstvo županije Velikodo-linske — izjema je le logar Svoboda — silno želi, da bi enkrat konec bil dosedanjim nestrpljivim razmeram v tej občini, zato zdaj od visoke c. kr. deželne vlade željno pričakujemo, da bi dala našim 1. junija izvolje-nim odbornikom priložnost, postaviti naši veliki občini dostojnejšega župana na čelo, nego je bil kramar Do-

linar, kojega županovanje ostalo bode še dolgo časa v britkem spominu.

Iz Ljubljane. — Ker so obravnave dosedanjih 8 sej deželnega zbora bile obširne, smo s poročili o njih v našem listu nehoté zaostali, a zaostalo se bode kmalu dopolnilo. Naj omenimo danes le nekatere važnejše stvari iz prejšnjih sej. V 6. seji je dr. Vošnjak v soglasji z narodnimi poslanci stavil interpelacijo do c. kr. deželnega predsedstva: ali hoče vlada delati na to, da vse cesarske uradnije strogo spolnujejo ukaze, ki jih uže davno imajo o rabi slovenskega jezika, pa jih ne spolnujejo? — Poslanec Potočnik je v 7. seji stavil nujni predlog, naj bi zbor delal na to, da se na podlagi državnega zakona od 25. maja 1880. leta zi-dajo Dolenjskem stranske (vicinalne) železnice. Predlog je bil sprejet, in v odsek, ki ima to stvar pre-vdarjati in zboru nasvete daljega postopanja podati, so bili voljeni poslanci: Potočnik, Navratil, Dreo, Lukman in Hočevar. — Osmá seja pa je imela ves drug obraz kakor ga je imelo prejšnjih sedem. V prvi polovici so doneli po zbornici navdušeni slava- in živio klici pre-svitlemu cesarju, ki je po naznanilu gospoda deželnega predsednika odločil, da ima gimnazija Kranjska s 4 razredi zopet oživeti. *) V drugi polovici te seje pa je hudo vršelo po zbornici zato, ker je narodnim poslancem nasprotna večina gospodarskega odseka pred-lagala zboru, naj zahvalo „kranjske dežele“ izreče gosp. deželnemu glavarju za njegovo zaslužno osnovanje in oskrbovanje zaklada 9000 gold. za rezerviste o bos-niškem boji. Ta predlog je národna stranka smatrala za strankarsko zaupnico ustavovercev svojemu na-čelniku in vnela se je osorna debata, po kateri so na-rodni poslanci „in corpore“ zapustili zbornico in je ostal le dr. Bleiweis, ki je namesto nenavzočega de-želnega glavarja predsedoval zboru, v katerem je potem 18 ustavovernih poslancev potrdilo predlog. — V da-našnji seji je dr. Bleiweis predložil načrt postave, po kateri naj se županstvom dá pravica, da morejo odreči ženitev revnih in slaboglasnih ljudi. — Tudi ta seja je o občinskih razpravah bila sem ter tje viharna.

— Klub narodnih poslancev je telegrafično čestital gospodu ministru dr. Pražaku o odlikovanji z imeno-vanjem za tajnega svétnika, — gospodu dr. Dunajev-skemu pa k imenovanji za finančnega ministra. — Gospod minister Dunajevski je v nedeljo dr. Blei-weisu telegrafično odgovoril: „Prisrčno zahvalo za pri-jazno čestitko izrekam Vam, gospod doktor, in pa ča-stitemu klubu.“ Danes pa je gospod minister Pražak odgovoril: „Za prijazno čestitanje najtoplejšo zahvalo Vam, gosp. doktor, in pa Vašim prijateljem“.

— (*Kanonika iz cesarske ustave*) pri stolnici ljub-ljanski sta po Nj. veličanstvu imenovana: gosp. dr. Če-bašek, semeniški vodja in profesor bogoslovja pa gosp. Andrej Zamejec; častna kanonika pa sta ob enem postala gosp. dr. Gogala, vodja Alojznici in pa c. k. profesor gimnazije, in pa gosp. Martin Pogačar, vodja knezoškofijske pisarne.

— Krasni trak, ki so ga Slovenke v Ljubljani unidan izročile hrvatskemu „Sokolu“, je bil v Zagrebu na javni ogled več dni razpoložen v štacuni „Eisenhut-Stiasnovi“. „Obzor“, ki to Zagrebčanom naznanja, piše: „To je zaista krasota, koja bi mogla rešiti kra-ljevski stieg. Vrpca je od težkoga crvenoga atlasa, iz-vezena okolo zlatom, na krajevih zlatnom franzom, a po sriedi na jednom traku: „Ljubljanske Slovenke“, na

*) Kakor se nam poroča, nemčurji v Kranji niso nič zadovoljni z gimnazijo. Da bi muri popil to svojat!

drugom: „Zagrebskomu Sokolu 1880.“ Ovaj napis izvezen je težkim zlatom, a izvezle su napis i svu vrpco dvie slovenske rodoljubke. Obćinstvo prolazeće udivljenjem motri toli krasotu izradbe koli i dragocjenost dara.“

— Narodna društva: „Čitalnica“ (pevski zbor), „Sokol“ in „dramatično društvo“ napravijo v nedeljo zjutraj v spomin tisočletnice slovanske liturgije izlet v Kamnik, kjer je ob desetih slovesna sv. maša, ki jo poje „čitalniški pevski zbor“. Po maši razgled okolice. Ob polu petih veliki koncert s petjem, godbo in telovadbo v vrtu pivovarne na korist po toči in povodnjih poškodovanim Dolenjcem.

(Preskušnja učencev orglarske šole) Cecilijnega društva ljubljanskega bode 29. dne t. m. Predstojništvo tega društva uljudno vabi ude in druge gospode, ki se zanimajo za cerkveno glasbo in napredek te šole.

(Grozen požar) je v nedeljo zvečer upepelil vas Kamnik v Preserski fari, v kateri so izmed 76 hiš ostale le 3. Revščina strašna.

— (O načrtu nove ceste na ljubljanskem močvirji.) V 1. letošnjem listu so „Novice“ poročale o načrtu, da se cesta, ki pelje iz Črne vasi do Dolzega grabna, pri Podpeči zveže z okrajno (kantonsko) cesto, katera pelje v Borovnico. Ta načrt je velike važnosti, zato zasluži tudi več pozornost.

Prebivalci poleg in okoli Podpeč-Borovniške okrajne ceste zdaj hodijo v Ljubljano ali skozi Vrhniko ali pa iz Podpeči skozi Notranje gorice in od tod na okoli po tržaški cesti. Če bi se pa cesta po gori navedenem načrtu naredila, bi se Ljubljana s Podpečjo skoraj naravnost zvezala. Tem krajem bila bi ta cesta, kar se samo po sebi umeva, velika dobrota, zatorej ste tudi občini Borovnica in Preser za izpeljavo te ceste prosili, a tudi ljubljanskemu mestu in dotični okolici bi ta krajša nova cesta o ložjem preskrbljevanji živeža jako koristila. Blizo 900 sežnjev dolga bi segala ta nova cesta skozi Jezersko polje in tako imenovano „Bistro loko“, katera se sme prištevati najrodovitnejšim krajem celega močvirja in ima najugodnejšo lego med Krimom in Ljubljano, potem med potokoma „Dolgi graben“ in „Št. Lorenc“, ki oba imata čisto in dobro vodo. Al kakošen je tū svet? Iz ceste pod Krimom pelje le malo časa slaba kolovozna pot v notranje dele tega obširnega in mlakužastega svetā; tu ni nobene hiše*), nobenega drevesa, in, kar je najbolj potrebno, tudi nobenega grabna ne.

„Bistra Loka“, ki meri 130 oralov in 126 □ sežnjev, je lastnina občin: Strahomer, Tomišelj in Vrbljene in ker je menjalna senožet, spada zopet dalje razdeljena v last dotičnim posestnikom imenovanih občin; teh je pa toliko, da še le v 90 letih ali še pozneje lastniki pridejo do vžitka svojega dela. Kdo neki se tū za svet, ki ga je po košnji zapustil, dalje briga? Kakošno senó se pa tu nakosi, to si vsak sam lahko misli. Saj velik del „Bistre Loke“ se imenuje „ločnat“! Pase se tudi tu včasih kaka živina, al kakošna je ta paša in kakošen dobiček prinaša, če se mora živina, na priliko, iz Vrbljen po 2 uri dalje le-sem goniti, to vsak sam lahko ugane.

*) Tu je skoraj res tako, kakor v potopisu: „Listovi o Italiji“ Adolf Tkalcčevič naše močvirje napačno tako-le popisuje: „Zemljište, kojim vozi željeznica od Ljubljane do Francsdorfa, crno je, gnjilo i truhlo, razpuklo, gdě zaraslo trskom, gdě zaplavljeno kaljužinom, bez kućah i ljudih, pače bez gnězda i pticah, a rekao bih i bez ribah, osim gadnih dvoživacah magjarónah, pusto i žalostno itd.“

Ako se ta cesta izpelje, spoznal bi se velik dobiček, ako bi se razdelila „Bistra Loka“, katera bi potem, dobro obdelana, neizmerno vrednost zadobila in na vsako stran mnogo koristila.

Stroški za to kratko cesto bi ne bili izdatni, ker je „Bistra Loka“ v sedanjem stanu malo vredna, toraj bi dotična odkupnina ne znašala veliko, šuta za nasiapanje ceste bi se pa v podpeškem kamnolomu skoraj zastonj dobila.

Vrh tega odobrujejo tudi oblastnije (gospóške) izvršitev te ceste, kajti deželni odbor je to stvar uže večkrat sprožil in župan ljubljanski zagotovil, da mesto, ako se ta cesta izvrši, izdatno svoto 1000 gold. v podporo daruje. Naj bi se torej ta na toliko strani koristna cesta prav kmalu izvršila!

K.

— (Javna zahvala.) Podpisanemu odboru je čast, presrčno zahvaliti se vsem častitim društvom in posanim osebam, ki so sodelovali pri slavnostnem sprejemu zagrebskega „Sokola“ in pripomgli, da je cela ta svečanost vzbudila v sosednih nam bratov srcih navdušeno priznanje. Vzlasti gre v prvi vrsti zahvala domoljubni gospej Murnikovi in Valentovi za trudoljubivo prizadevanje za okinčanje zastave, najbolje pa gospicami Smrekarjevi in Winterhalterjevi, ki ste izvanredno žrtvovali se z brezplačno umeteljno napravo trakú. Omenjamo z radostjo sodelovanja Šišinske čitalnice oziroma njenih pevk, in vsigdar pripravljenih domoljubnih pevcev ljubljanske čitalnice, da ne zabimo Bizaviške zastave in sploh vseh Slovencev Gorenjske. Živili! na zdravje!

Odbor „Sokola“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — O novih ministrih piše „Reform“ med drugim tako-le: Po možéh, ki so unidan bili poklicani v ministerstvo, že celo sedanje ministerstvo kaže kot ministerstvo dela, rodovitnega dela, ki hoče izvršiti vse, kar po obljubi prestolnega govora ni še dovršeno. Mi ne zahtevamo od ministerstva Taaffeovega ničesa drugega, kakor to, da storí vse, kar pravica zahteva, in odstrani vse, kar žali pravice kakoršnega koli naroda, to je ministerstvo avstrijsko naj vlada avstrijsko. Več ne zahtevamo, a manj tudi ne!

Hrvatsko. Iz Zagreba. — „Obzor“ je v svojem 145. listu signaliziral krizo v narodni stranki deželnega zbora, v poslednjem nam došlem listu pa uže poroča o razdoru popolnem. Nagodba menda z Ogersko in posebno Davidov ukaz o magjarskem jeziku sta vzroka razporu. Poslanec gosp. Miškatović je vsled razkola v narodni stranki popustil odgovorno vredništvo „Obzora“, katero je po njem prevzel gosp. Klement Božić.

Iz Nemčije. — Pruski zbor je sprejel paragraf Bismarkove cerkvene postave, da se izgnani škofje vrnejo na svoje sedeže. „Železni kancelar“ Bismark je toraj vse premagal, le katoliške cerkve ne!

Darovi za Dolenjce po toči poškodovane.

Gosp. Janez Janc, župnik v Solčavi 10 gold.
Klub narodnih dež. poslancev v Ljubljani 10 gold.